

NAŠA MOČ

GLASILO SLOVENSKEGA DELAVSTVA.

Št. 36.

V Ljubljani, dne 5. avgusta 1910.

Leto V.

Izhaja vsak petek.

Uredništvo
upravnništvo
Kopitarjeva
ulica št. 6.

Naročnina znaša:

celoletna . . . K 4.—
pololetna . . . „ 2.—
četrletna . . . „ 1.—
Posamezna št. „ 0.10

P. n. naročnike ujudno oominjamo, da store svojo dolžnost — ker smo že v drugi polovici letnika — in poravnajo naročnino potem že priloženih položnic ali nakaznic na upravništvo »Naša Moč« v Ljubljani.

Upravništvo.

Kristan za kanone?

Socialnodemokratski poslanci na Badenskem so pred par tedni glasovali v zbornici za proračun. To se pravi po domače, da so dovolili vladi, da sme pobirati davke od zemljišč, hiš, obrti in dohodkov, od mesa, vina, žganja, sladkorja in drugih reči. Potrdili so s tem davkarje in eksekutorje in sploh vse, kar je s pobiranjem davkov v zvezi. S svojim glasovanjem so pa tudi dali vladi pravico, da sme državni denar porabiti za uradnike, sodnike, ječe, šole, policijo in za vojake. Dobro se še vsi spominjamo, kako je pred malo leti po vseh socialnodemokratiških shodih in popirjih šumela stalna pušica: Dr. Šusteršič je glasoval za kanone. Ta očitek ni bil niti resničen. Svet se je malo zasukal, pa nam iz raznih dežel, najnazadnje z Badenskega prihaja grozna novica, da so sami pravcati, rdeči socialni demokratje glasovali za kanone in flinte, smodnik in granate, sablje in bajonete.

Ravno zdaj nam poročajo tudi časopisi, kako je angleška delavska stranka s socialisti vred odločno za to, da se izda več sto milijonov kron za strahovite vojne ladije; iz Avstralije slišimo, kako tam delavci, ki imajo vladno v rokah, skrbe za svojo armado in vrh tega hočejo še za Angleže iz svojih državnih dohodkov zgraditi drage vojne ladije. Na Hesenskem, Bavarskem in Virtemberskem mislijo socialni demokratje ravno tako kakor na Badenskem. Angleški in avstralski socialni demokratje so že od nekdaj na ti poti. Toda strah in groza mora obiti vsakega pravovernega rdečega muzelmana, da so na južnem Nemškem sodrugi za davke in vojake, da se z drugimi poslanci vred tudi njihovi zastopniki udeležujejo raznih slavnosti na dvoru in pri ministrih in da bi ne imeli nič proti temu, če bi kak sodrug sam postal minister.

V Berlinu pač ropotajo sodrugi proti temu, toda le z besedami. Ne upajo se na mnogobrojnih shodih, ki jih sklicujejo v ti

zadevi, niti zahtevati, da bi se badenski socialni demokratje izključili iz stranke, dasi proti vsem strankinim sklepom glasujejo kakor jim veli njihova pamet.

Kaj bo iz tega? Naši sodrugi so se učili od nemških. Morda pridemo kmalu do tega, da bomo brali, da je dr. Adler glasoval za davke in kanone in da bosta oba Kristana — Tone in Etbin — z močnim glasom dokazovala zbranim ovčicam, da mora tako biti. Nobeden nam ne bo mogel braniti, če se bomo takrat nespoštljivo krohotali, kakor se že sedaj pristrčno smejamo tem zmedam med socialnimi demokrati. O čem bo socialna demokracija potlej bobnala po shodih, res ne vemo. Zdaj ima, kadar pride k sapi od zabavljanja proti farjem, za svoj najdragocenejši cilj zmerjanje proti davkom in vojakom.

Badenski socialni demokratje si mislijo tako-le: Če volimo svoje poslance, hočemo, da kaj dosežejo. Za prazen nič, zato da bi vodo delali v zbornici z raznimi krvoločnimi govori, ni vredno, da bi se rokavili in pulili ob volitvah. Če pa hočejo poslanci kaj doseči, morajo dobiti v zbornici vpliva. Naj si mislijo karkoli o knezih, kraljih in cesarjih, naj bodo še bolj prepričani, da je edino republika prava, vendar ne smejo pozabiti, da delavci ne morejo čakati, kdaj se bodo vsi prestoli podrli, marveč da se mora že zdaj v državah, kakršne so sedaj, zanje delati. Država pa ne more nič brez dohodkov. Dohodkov pa ni brez davkov. Posamna država tudi ne more opustiti vojaštva. Angleški delavec dobro ve, da bi oslabljenje angleške vojne moči na morju pomenilo zanje slabe čase. Nemec bi vzel Angležem trge za tovarniško blago. Tovarni bi zmanjšale ali celo ustavile svoje delo in delavci bi bili brez zaslužka, brez kruha. Kaj pomeni že sama vojna nevarnost, vedo tudi naši avstrijski delavci. Ko je zavoljo Bosne in Hercegovine malo zaropotalo v Srbiji in na Turškem, je ravno delavec to najbolj čutil. Blaga iz naših predilnic niso hoteli več kupovati Srbi in Turki; nemški in angleški tovarnar se je tam vsedel in pri nas je bilo na tisoče delavcev ob svoj že tako borni zaslužek. Večja plača se more zahtevati samo takrat, kadar tovarni dobro gre. Če nima kupcev za svoje blago, se štrajka ne samo ne boji, marveč celo všeč ji je. Kakor so sedaj razmere na svetu, pa država brez voja-

štva ne more varovati svojih trgov. Bog daj, da bi se to izpremenilo. Delajmo vsi za tem ciljem, toda čez koleno se pa sedanji vojaški čas ne da prelomiti.

Neumnost ne more trajati dolgo časa, da bi je ljudje ne izpregledali. Vsaka sleparija se tekom časa maščuje. Socialnodemokratska agitacija sloni na neumnosti in slepariji. Delavci pri nas in drugod po svetu to že izpregledujejo. Tudi prej navdušene sodruge srečuje pamet in vprašujejo se vedno pogostejše: Kaj imamo od te politike, ki se krmi samo od zabavljanja proti veri in cerkvi ter proti državi? Mi hočemo kruha, ne pa besedi. Zato pojdejo tudi pri nas delavci tisto pot, po kateri hodijo njihovi sodrugi drugod po svetu, katere se drži tudi naša ljudska stranka.

Ta pot pravi: Pamet! ne rij z glavo skozi zid, marveč pojdi kakor pametni ljudje skozi vrata, kjer je luknja že narejena. Če preiščuješ, kako naj se uredi svet, ne pozabi, da se nihče ne more niti enkrat najesti od tega, kar ima priti čez 50 ali 100 let. Ne pretepaj se za sanje in ne pravdaj se za senco! Svojo moč, svojo politiško zavednost rabi pred vsem za to, da zdaj sebi in svojim otrokom zboljšaš razmere, če moraš pri tem magari tudi, krvavečega srca, državi priznavati davke in vojake.

Tobačno delavstvo.

Romanje na Trsat. Opozarjamo na romanje, ki ga priredi »Podporno društvo« dne 27. in 28. t. m. na Trsat.

Sedanje glavne dolžnosti krščanskega tobačnega delavstva. Zadnjič smo se pečali na drugem mestu s svinjarijami, ki jih prinašata ljubljanska liberalna jutranja lista. Znamo, da naše delavstvo teh lumparij ne čita, ampak ne moremo si kaj, da ne bi našega delavstva sploh opozorili na to, naj povsod, kjer le more, vrši apostolsko delo in naj osobito materam polaga na srce, naj gledajo na to, da jim nežne mladine ne pokvari liberalne svinjarije. Poštenega berila je povsod dovolj. Citajte in širite naše časopise, v prvi vrsti seveda Vaše glasilo »Naša Moč«, skrbite pa tudi, da kolikor le morete razširite med slovenskim krščanskim socialnim delavstvom »Slovenca«. Naši časi so resni in krščanskosocialno tobač-

Carska zločinstva.

(Dalje.)

»Bolan sem,« govori tihoma pred-se. »Toda potrpi! Kmalu bodem ozdravel. Ljudstvo me bo strgalo v kosce; ne zaradi tega, ker bom njegovemu trinogu porinil maščevalno badalo v prsi, ne, zategadelj ne bom žrtva njegovej zlobi, ne — ampak ker prikratim druhal pogled slovesnega obhoda. Ubogi Domicij!« govori nadalje in se bridko nasmehlja, »lahko sem zastavil svojo besedo, da bodem tvoj. Zaman me boš pričakoval na določenem kraju; nemara privale moje mrtvo truplo pred tvoje noge! Domicij! Kako mi pretresa dušo tvoje ime! Je-li bilo res, ali so bile sanje, kar sem menil videti, ko sem bil zaspan, ko sem premagan Morfejeve¹⁾ moči zgrudil se na leseno klop v gostilni? Raz tvoje obličje padla je divja

¹⁾ Morfej je bil bog spanca, ki je omaml ljudi in je zazibal v sanje.

brada, raz tvojo glavo ginili so mršavi lasje in mladenič, kakor sem jaz, nagnil si se nad menoj. Čutilo, katerega si nisem znala razjasniti, me je vabilo k tebi s čarovno oblastjo; skrivnostna groza me je odganjala zopet od tebe. Te zastavice, Domicij, mi pač ne boš nikdar razvezal in vzel jo bom v senčno²⁾ kraljestvo.«

Množica glasneje zauka, trenotek se bliža.

»Sedaj pa proč z vsako mislijo, ki bi me odvracala od svetega opravila osvete! Mati! Dijomed, dragi žrtvovani brat! Vajinim imenom posvečujem kri, katero bo prelilo to jeklo, posvečujem samega božjeje milosti!«

Njegova roka trdno oklene bodalo, katero skriva usnjata nožnica v pasu.

»Spor! Spor!« doni nek plašen klik. Toda preglasi ga donenje cimbal in piščalk, ukanje ljudstva, ki bučeč leti od ust do ust. Neron, veliki zmagalec, se bliža . . . Dolgo

²⁾ Senčno kraljestvo, t. j. spodnji svet.

naj živi cezar! Neron je zmagalec! doni v zrak, da se trese.

Lesk vrst kar jemlje vid. Prvi oddelek je oddelek jezdecov na konjih; jezdecji imajo zlate čelade in zlate ščite. Za jezdecji gredo piskači in njih godbo spremljajo glasni cimballi. Godcev toge so bele, srbrna njihova godbena orodja. Za godci prihajajo starešine in gosposke v Rimu v zlatoobšitih togah z verižicami in dragimi kameni na prsih.

Pri takih vojnih zmagah je bila naveda, da so pripeljali pridobljeni pevci. Neron je nadomestil vojni plen s pridobljenimi častnimi venci. Belooblečeni mladeniči neso darove, lesketajoče se od dijamanta, in popačeno ljudstvo jim uka, kakor bi bili naznanovalci na novo pridobljenih kraljestev. Duhovniki v rumenih oblačilih in z ovenčanimi glavami neso podobe rimskih bogov in boginj. V sredo tega oddelka peljajo v daritev namenjene bele bike.

(Dalje prihodnjič.)

no delavstvo mora stati na braniku, da se ne okuži naš ljud. Kaj je kaj posebno novega? Naša krščanska organizacija je ravno te dni ustanovila v Ljubljani pisarno Družbe sv. Rafaela. Pisarna ima namen, da gre na roko z dobrim svetom tistim, ki potujejo v tujino. Opozarjamo na to tudi tobačno delavstvo. Če doznate, da potuje v tujino Vaš znanec, sorodnik, prijatelj, svetujte mu, naj se, predno odpotuje, zgleda v pisarni Družbe sv. Rafaela, Ljubljana, kjer mu bodo brezplačno svetovali, kaj naj stori, da ne bo trpel škode. Te dni je vzbudil veliko šuma in hruma »Slovenec«. Liberalci so vsi iz sebe in pihajo in sikajo kakor kača klopotača, predno jo ubiješ. Slovensko liberalno časopisje dela že več časa za takozvano velikosrbsko gibanje, ki ima namen, da se odklopijo Slovenci in Hrvati od Avstrije in pridružijo Srbiji. Kdor pozna sedanjost Srbijo, zna, da bi se godilo katoliškemu Hrvatom in Slovincem grozno slabo pod pravoslavno Srbijo, kjer danes gospodarijo tisti ljudje, ki so umorili prejšnjega srbskega kralja in kraljico. Slovensko krščansko-socialno delavstvo se tistim sanjačem, ki delajo za velikosrbsko misel, ne bo nasedlo. Vsakemu, ki Vam pride s takšnimi trapastimi sanjarijami, povejte, kakor zasluži. Smrkolinski podkupljenci pač ne bodo omajali tiste zvestobe, ki jo ima slovensko ljudstvo do svoje vladarske rodbine.

Okno v svet.

II. splošni avstrijski shod tretjerednikov se vrši letos v Inomostu od 8. do 10. septembra. Spred zborovanja je zelo zanimiv. Priglasenih je tudi več odličnih poročevalcev, med drugimi tudi znani mladinski pisatelj o. Schmiedt. Pripravljalni odbor prosi, da se dotičniki, ki se žele shoda udeležiti, priglase najpozneje do 20. t. m. na Sekretariat des Terzianertages, Franziskanerkloster, Innsbruck. Na isti naslov naj se naslavljajo tudi vsa vprašanja, brzojavke itd. Vstopnice prične odbor razpošiljati 15. t. m., in sicer brezplačno. Obenem opozarjamo, da se dan po gori omenjenem shodu vrši VII. splošni avstrijski katoliški shod istofam. Vstopnice za ta shod stanejo 2 K in se dobivajo pri Katholikentagkanzlei, Akademikerhaus, Innsbruck. Tam se dobivajo tudi vsa pojasnila, tičoč se katoliškega shoda.

Socialni demokratje v teoriji in praksi. Na brezštevilnih shodih smo slišali že kričati socialnodemokratske apostole, da se mora znižati volilna pravica na dvajseto leto starosti za politične volitve. Volitve v bolniške blagajne pa niso politične in bi morali imeti vsi člani vsaj od šestnajstega leta pravico voliti v odbor bolniške blagajne. V tem smislu je v seji socialnozavarovalnega odseka poslanec Gorski stavil predlog, proti kateremu pa so glasovali socialni demokratje. Za predlog sta glasovala pa zastopnika »Slovenskega kluba« in mnogo drugih »buržoazijcev«. Je pač razlika med teorijo, ki se razlaga na shodih socialnih demokratov, in njihovim delovanjem. Radovedni smo, kako bodo v tem oziru zadržali z Tončtom Kristanom njegovi mladi v Idriji in drugod. Bo pač enkrat moralo biti neumno, da bi imeli šestnajstletni člani bolniških blagajn volilno pravico. Ako jim pove to Tone, pa mu bodo klicali živio. Toda tudi mladina se ne bo dala voditi na vrvici sleparije dolgo časa. Pride spoznanje, pa pride tudi razočaranje. Kdor ni preveč slep, pač že sedaj lahko veliko vidi. Za mladino pri bolniških blagajnah so imeli smisel »klerikalci«, rdečkarjem se zdi to neumno.

Kaj pa to? V seji odseka za socialno zavarovanje dne 29. julija t. l. je izjavil dvorni svetnik Pollak iz železniškega ministrstva pri razpravi določbe, da naj se za železničarjem ista pravica do uprave bolniške blagajne, kakor jo imajo odborniki okrajnih bolniških blagajn, da take samouprave železniški uslužbenci sami ne zahtevajo. Izvršili so se v zadnjem času sklepi sedanjih odborov, da se končna odločitev v slučaju bolezni in zvišanja bolnišnine prepušča ministrstvu. Ker imajo v vseh železniških korporacijah socialni demokratje večino, ki more sklepati, je jasno, da ti ljudje ondi, kjer so bolj skriti, prepuščajo pravice uslužbencev delodajalcu. Zastopniki bolniškega sklada so sklenili prepustiti ministrstvu končne odločitve in so se s tem odpovedali samoodločitvi. Zmaj kriče kot pijani cigani, da le oni resno branijo delav-

stvo. Med štirima stenami pa krive hrbte napram železniški upravi in izdajajo pravice, ki pripadajo uslužbencem. Izjava dv. svetnika Pollaka je značilna obsodba socialnodemokratskih netopirjev. Ne, ne, tako se ne zastopa koristi delavstva. Radovedni smo, koliko časa se bodo pustili železničarji še voditi na verigi lažnjive in gnjile socialne demokracije. Inteligentnejši, misleči ljudje so prišli do zavesti in jo zapuščajo. Slepiti je mogoče le nezveste in otroke.

Med brati in sestrami.

Iz Vevče. Gospod urednik, dolgo se že ni od nas nobeden oglašil, tako da se sploh že misli, da nas ni več na svetu. V tem času se je pri nas že veliko novega zgodilo. Tovarna gradi sedaj železnico iz postaje. Zalog v Vevče. To bo za našo tovarno velik napredek; seveda bo tudi precej stroškov. Pa saj naša družba se za to ne meni, ker ima denarja na razpolago. Mi delavci uvidimo potrebo železnice in zato nas to tudi veseli. Po drugi strani pa nas nič kaj ne veseli, ker se po naši tovarni toliko predelavajo papirni stroji, in to v škodo tovarne same, veliko več pa še v našo. Ob novem letu so en stroj povečali in ga na ta način zboljšali, da sedaj naredi veliko manj papirja, kot ga je prej. Dne 3. junija so pričeli s popravilom drugega stroja, katerega so predelavali 21 dni in ga tako zboljšali, da naredi iz blaga, od katerega bi imelo priti 400 kg, samo 20 kg dobrega papirja, in še to z velikim trudom in nevarnostjo. Delavci so že prej rekli, kolika nevarnost bo tu, ali nesreča je hotela, da je ravno ravnateljevega sina najprej prišlo in bi ga bilo zmečkalo, da ga ni en delavec še o pravem času proč potegnil, tako da mu je samo roko poškodovalo. Sedaj pa pride na vrsto tretji in največji stroj, ki je do sedaj delal 7 do 10 tisoč kg papirja na dvanajst ur. Pravijo, da bo popraviljanje trajalo 8 do 10 tednov. Kaj bo koristilo, pove nam prihodnost. Najbolje bi bilo, da družbeno vodstvo vzame vodstvo tovarne Tittelnu iz rok, drugače nam bo reš vse stroje pokvaril, ter naj postavi nov papirni stroj, ki bi manj stal, kot pa te brezkoristne, škodonosne poprave. Dobro vemo, da ravnatelj Tittel vodi uničevalno politiko, toda Taussig mu pa vse verjame in se šele potem zbrihta, ko je že enkrat prepozno. Tako bo ta zvita butica pokvaril pri nas stroje, potem jo bo pa popihal v »rajh«, kjer se bo zadovoljno smejal. Toliko za danes.

Sava. Izlet na Šmarno goro smo iz raznih vzrokov preložili na 4. september. Izletnikov se je že precej oglašilo; kdor se še ni, je čas do 21. avgusta, da bomo imeli znižano vožnjo. Ne opustite lepe priložnosti, ne bo nikomur žal, ako se nam pridružijo. Torej le kmalu naj se vsak oglasi, da nas bo več!

Z Jesenic. Prav prijetno sem se imel zadnjič na Golici, kar pa moram poročati. Ko sem izstopil na Jesenicah ter se razgovarjal z ondotnimi delavci, ker me povsod vleče, da malo z delavci pogovorim. Ko jih povprašam, koliko delavcev je na kolodvoru, kjer je velik promet, pravijo: »Nas je mnogo, ali za tak promet, kot je sedaj, vse premalo. Preje je še bilo, ko je bil naš postajenačelnik fant, a oženil se je, sedaj pa ni z njim nič. Poleg soproge je dobil tudi vrt. Zato porabi vsako prosto delavčevo uro, da mu mora kopati, pleti in zalivati. To pa vse za primeček, plačila za to ne dobiš nič. Sedaj je prav za nič, kar je naš postajenačelnik mož. Vpijejo pa vsi nad nami; uradniki nas kličejo k vlakom in drugemu delu na postaji, delo na vrtu imamo pa za nameček. Dela je čez glavo, plača pa beraška.« Jaz jim pravim: »Med prostim časom nima pravice postajenačelnik vas siliti, delati na vrtu. Dajte se pa organizirati, in pristopite vsi k »Prometni zvezi«, potem boste pa lahko take in enake nepostavnosti odpravili.« Pridružili so se našemu pogovoru tudi nekateri prožni delavci. Ker si mi je čudno zdelo, da niso pri delu, jim pravim: »Kako pa, da vi ne delate danes; ura je pol desetih, vi pa stojite. Vam se pač dobro godi?« Kako sem jih razdražil. Vsi mi hite dopovedovati nekako to-le: »Da, dragi tovariš, dobro se nam godi, pa le zato, ker je menda vsaki dan veliki petek in veliki post. Spredaj in zadaj ti vlak frči, ne veš, ali bi delal, ali na smrt mislil, ali vse vkup. Povsod imajo delavci ob 8. uri zajutrek; od-

kar je pa naš inženir odstopil od vere, mu je pa žal, ter je zato tako vesten in strog v cerkvenih zapovedih, da nam je zapovedal postiti se do četrta na 10. uro, nakar imamo zajutrek, če se sploh še kje dobi. Tako se nam godi v resnici, nevarnost spredaj in zadaj, do četrta na deset post, ob strani pa prožni predelavec, ki vpije: »Hitro, hitro, se mudi!« Vsega tudi nisem zapomnil, ali glavno pa. Delavstvo, organiziraj se, železničarji pa v »Prometno zvezo«!

Iz Idrije. Zelo nas je zanimalo poročilo »Slovenca« o zborovanju radi čipkarstva na Dunaju. Prav nič se nam pa čudno ne zdi, ako se je g. D. Lapajne, kateri se je tudi tega zborovanja udeležil, tako zaletaval v našo čipkarsko šolo in v enake šole sploh. On pravi, da se nič ni izpolnilo, kar se je obljubovalo. Klekarcam se je gotovo izpolnilo, mnogo naših rudarskih deklet je ravno po tej šoli preskrbljenih, kar pač vsak pameten Idrijčan odobruje, le gospod D. Lapajne še ni preskrbljen in zato je hud. Če ni opravil pri carini nič, pri šoli nič, pri pivu nič, sploh nikjer nič, to ga seveda osvitljuje v dokaj čudni luči. Ježi se, ker država ni poverila njemu nadzorstva nad čipkarstvom in ga postavila najmanj na tisto mesto, kakor g. Vogelnika. O, ko bi bil D. Lapajne to, potem bi bil lopnil po vseh onih trgovcih, ki so mu sedaj kimali. Pa je govoril še o oškodovanju ljudstva, on, ki je za časa svojega županovanja tako slabo z ljudskim denarjem gospodaril, da se je sam sebe zbal in županstvo od sebe vrgel, on ki ima tudi pri zadnjih škandalih svoj delež. Naše klekarce so si opomogle šole, ko se je čipkarska šola preustrojila v sedanjost. Mi, ki imamo v svojih družinah klekljarce, že vemo, kaj je šola, starejše klekljarce pa vedo tudi veliko zanimivega iz tistih časov, ko še ni bilo šole, od prejšnjih »kšeftov«. Naj vendar enkrat pove D. Lapajne, koliko klekljarc gre vsako leto na izlet na njegove stroške, koliko daril on da o Božiču klekljarcam in koliko drugih premij, kar je vse v šoli. Res vsega bi rad nas oropal ta čudni D. Lapajne. Pa borili se bomo do zadnjega in če je g. D. Lapajne na Francoskem študiral le francoske škandale, mu zagotovimo, da v Idriji ne bo dobil službe. Zato pa v boj proti tem izkoriščevalcem ljudstva.

Iz Idrije. »Mesa ne privoščijo rudarju, polenta je dobra zanj!« tako ponavljajo še sedaj na svojih shodih naši rdečkarji, kedar bi radi se nad dekanom znosili, ki je neki na shodu tako govoril. Kateremu ni do resnice, tisti bo trdil svoje, pa naj bo še tako neumno. V dobrem spominu nam je rudarjem znani javni shod, pri katerem so se vse stranke po svojih zastopnikih izrazile, ali naj se še daje žito rudarju, ali pa naj se mu vse v denarju plača. Ministrstvo je bilo žito že pri vseh drugih svojih rudnikih odpravilo, le v Idriji še ne. Rado bi se bilo tega tudi pri nas znebil, vendar ni hotelo brez volje rudarjev. Na shodu so takrat socialni demokrati govorili, da imajo najraje denar. Omislili so si ravno svoje »Občno konsumno društvo«, kupili v Podrethi valčni mlin in menili, da bodo na dveh krajih dobiček imeli, ko bodo rudarju moko za gotov denar prodajali. Zastopnik naprednjakov je tudi govoril, da je to že prestara, patriarhalna navada plačevati delavca v blagu. Za denar si omisli rudar kar hoče. Pred očmi je imel govornik svoje tovariše liberalne trgovce, katerim je precej dobička odpadlo, ako se je 1200 rudarjem dajala pšenica, rž in turšica. V imenu katoliške stranke je govoril dekan Arko, ki je bil mnenja, naj rudar starih pravic ne pusti iz rok. Drugi smo navezani na trgovce, pri katerih se cena moki vedno menja, včasih tako visoko poskoči, da bi delavec z večjo družino prišel v veliko zadrego. Sedaj pa dobi toliko žita, da ne on ne otroci kruha ne stradajo, in plača v denarju vedno enaka ostane. Ako je oče zapravljevec, ima žena vsaj žito, da otrokom kruha lomi, katerega oče zapiti ne more. Tudi ob delavnikih bolj žgance jeste, kakor meso. — Ministrski zastopnik je takoj zvedel, kako so stranke govorile in bil vesel, ker so bile dve za odpravo žita, le ena pa naj se še obdrži. Zato se je izdelal drugi status za rudarje, pri katerem je oče z veliko družino prikrajšan, le delavec samec na boljšem. Kdo je takrat bolj na korist rudarju govoril? Ne li gospod dekan? In če druge sedaj vest peče, da so jo takrat zavozili, kar sedaj naši provizionisti najbolj težko občutijo, pa se v taki zadregi obregnejo ob dekana, češ, za žito mo-

ko je govoril, mesa nam ne privošči. Kako daleč so še naši socialni demokrati za nemškimi ali češkimi sodrugji, smo spoznali iz poročil o znanem shodu dunajskem 21. julija t. l. Tam sta prva za naše čipkarice govorila dr. Drexel in Palme. Oba sta državna poslanca iz obrtnih krajev. Dr. Drexel je katehet na realki v Dornbirnu, tedaj katoliški duhoven, in Palme socialni demokrat, ki je pri volitvah v svojem okraju zmagal proti bivšemu našemu ministru Buquoi. In oba, duhoven in socialni demokrat, sta nastopila eden za drugim proti trgovcem v prid delavstvu. In za Palme je govoril zopet katoliški duhoven dekan Arko iz Idrije, ki je pokazal, kako se delavkam godi, kjer so na milost in nemilost izročene samo trgovcem. In delavski sloji so bili hvaležni vsem njih zastopnikom ne glede, ali je katoliški duhoven ali socialni demokrat, saj so vedeli, da so v njih korist nastopili in se malo prikupili s tem trgovcem. Pri nas pa gredo socialni demokrati skozi drn in strn ravno s liberalnimi trgovci in obrtniki in ponavljajo slepo znane fraze o duhovniku, ki je nasprotnik delavstva, ki mu ne privošči ne višje izobrazbe, ne boljše hrane. Nemški in češki sodrug je že davno spoznal, da je katoliški duhoven na višku izobrazbe, da se mu ni bati človeka malo učenega, ravno nasprotno, čim več je en človek študiral, tem širše polje ima se ž njim razgovarjati. Spoznal je tudi, da nima duhoven nič dobička, ne zgube, ako se delavcu dobro godi, vidi pa tudi, da se trudi pomagati nižjim slojem. Zato so bili ravno trgovci dne 21. julija na shodu hudi na katoliške duhovne, češ, kaj se oni mešajo med čipkarice in trgovce. Ko bi bili duhovni trgovcem v prid nastopali, bi jim tega ne bili očitali. To spoznajo socialni demokrati drugod, samo naši ne, oni menijo, kako zelo se postavijo, če že obrabljeno psovko zopet vržejo med svet.

Idrija je napredna, pravijo liberalci. In to smo videli že večkrat, kadar so se pokazali z vsem svojim sijajem, kateri pa delajo štafazo tej stranki, pa tudi vemo; en par narodnih delavcev, potem so pazniki in sicer tudi teh ni precej in pa frakarija s sokoli, na čelu jim znani Julče. Delavstva nimajo, ker je pri nas polovica delavstva, ki ne pripadajo nobeni stranki, izobrazba jim je deveta briga, in zato se ni čuditi, da jih naša inteligenca porabi le za volitev, z raznimi obljubami se pa neizobraženega človeka lahko vodi za nos, in to izvršujejo v polni meri naši frakarji. Prejšno nedeljo je bila pa privrela iz raznih loncev župa in nalovili so jo v Spodnji Idriji ter jo pokušali, pa to Spodnjeidrijčanom ni kar nič ugajalo in zato bodo drugikrat to župo pustili, da bo šla naprej. Akoravno so župarji sami vneli Slovenci, vendar so v nedeljo imeli v Spodnji Idriji veselico pod okriljem rdeče zastave, v večnem plesu pa se je izobraževala delavska mladina. Poslanec Gangl, vitez žalostne postave, pa je vendar zopet enkrat zlezal pod rdečo zastavo. Pravzaprav pa temu gospodu ne gre drugega po glavi, kakor delavska mladina, ki bi jo rad privabil, da bi jo izobraževal z divjim plesom in pa, da bi štafazo delala frakariji. Liberalci bi pa zopet rekli in se bahali, da napredujejo, čeprav gredo radi pod rdečo zastavo. V orlovskih vrstah je pa vse boljše in lepše razvita organizacija, ki pozna lepše in bolj jasne nazore, kakor je pa večni župarski ples.

Prometna zveza.

Člani »Prometne zveze« pozor! Vsem članom »Prometne zveze« se daje naznanje, da ima krajna skupina Ljubljana v soboto dne 13. avgusta zvečer ob 7. uri svoj izvanredni občni zbor v gostilniškem salonu gospe Ang. Češnovar, Kolodvorska ulica 33, s sledočim sporedom: Govor gosp. drž. poslanca mnsgr. dr. Ign. Žitnika; poročilo o delovanju odbora skupine; poročilo stanja blagajne; volitev predsednika; govor gosp. drž. poslanca Jos. Gostinčarja. Tovariši, agitirajte kolikor vam najbolj mogoče za obilno udeležitev in nikdo naj ne izostane. Pripeljite seboj svoje sotovariše in somišljenike in tudi svoje soproge. Naj se prepričajo o resničnem delovanju »Prometne zveze«. Odbor.

Vabilo k slavnostnem blagoslovljenju društvene zastave »Prometne zveze« krajne skupine Jedlesce, c. kr. sev. zap. železnice, katero se bode vršilo dne 18. avgusta 1910

ob 10. uri dopoldne v župni cerkvi Maria Lavretanska v Jedlesce pri Dunaju. Spored: Ob 10. uri sv. maša za njega Veličanstvo presvitlega cesarja Franca Jožefa I. v proslavo 80-letnice njegovega rojstva. Po maši blagoslovljenje zastave. Botrinja zastave bode iz prijaznosti visokorodna gospodična Irma v. Wittek, sestra bivšega železniškega ministra H. v. Wittek. Godbo preskrbi polnoštevilno vojaško veteransko društvo vojvoda Otona, pod vodstvom gosp. kapelnika Mayer. Popoldne ob pol 4. uri veselica v društveni gostilni Zuh. Vstopnina 60 vin. K obilni udeležbi vabi odbor krajne skupine Jedlesce.

Naše društvo za prožne čuvajke. »Prometna zveza« je vložila pri direkciji južne železnice prošnjo prožnih čuvajk in jo po poslancu Kemetterju in tajniku Tschuliku opetovano urgirala.

Delo kršč. soc. železničarjev. Naša organizacija napreduje, železničarji spregledujejo in obračajo hrbet oderuški socialni demokraciji ter stopajo v naše vrste. Jasno pričajo temu naša zborovanja in manifestacije. Za tekoči mesec ni priglasihih nič manj kot 22 zborovanj »Prometne zveze«. Mi le s ponosom gledamo na vse to in kličemo: »Bog blagoslovi delo!«

Notranjski čuk je prišel zopet na dan, za katerega je neka tovarišica vprašala pred kratkim časom. Sedaj se je pa potuhnil ta črni čuk v rdečebarno družbo, lepo rečeno socialno demokracijo, da si nabere hrane za svoj kljun, katera mu ugaja ali se mu gabi? In kaj si je nabral? Slušaj! — Kaj delavec in socialnodemokratski voditelj! Neki notranjski rdečkar-voditelj se je izrazil, da je delavec — gospod; in to sicer edino po zaslugi rdeče gospode odrešiteljice. Vprašamo tukaj javno, zakaj pa ne odloži službe čuvaja (umikalnega čuvaja) ter zamenja svojo modro uniformo s priprosto zamazano in razdrapano delavsko obleko, ter svojo mesečno plačo zamenja z navadno siromašno delavsko dnevno plačo. Toraj, ako mislite tako o delavcu, svetujemo rdeči bandi, naj nas raje pusti v miru. Kakšno izobraženost imajo, so se pa tudi dostikrat pokazali, ko so svojemu starejšemu članu rdečkarju enkrat fige kazali; priče so na razpolago. Neki drugi izobraženec te barve se je pridušal, da njegovi sinovi ne bodo smeli biti nikdar ajmohtarji, da zato bode že on sam skrbel (mogoče bode on prvi »ajmohtar«). Tretji se je izrazil tako, da ako ne bi bilo farjev na svetu, da bi se že dalo živeti, da so edini farji krivi draginje, da se je draginja tako povzdignila. Mi pa dobro vemo, dokler je gospodovala samo duhovščina, je bilo za živeti, ker vladala je sloga in ljubezen med delavstvom in draginje ni bilo drugače, kakor kadar je v resnici pomanjkovalo živil na trgu. A drugače je danes, vsega blaga je obilo, a draginja je vedno večji, in kdo je tega kriv? Krivi niso tega duhovni, pač krivi so kapitalisti, in oni oderuhi, ki ji mdrugega mari, kakor kako bi si svoje kupe s svojim oderuštvo in izžemanjem bornega prebivalstva in delavstva povikšali. In to so v prvi vrsti kapitalisti — židje, kateri imajo danes skoro vso trgovinov rokav. Oni so bili, ki na borzah in povsod predpisujejo cene živil, kateri sploh še ne vedo, kako žito raste, kako se prideluje in spravlja, kako se živina redi in kako se blago pridobiva, in to so tisti odrešitelji delavskega stanu, katerih hlapci so voditelji socialne demokracije, in vi borni delavci, ki podpirate socialno demokracijo, slepi sužnji in tlačani in orožje socialne demokracije, ki ne veste, kam vas ona pelje, Zgled imate že na Francoskem in na Španskem, kjer molijo Ferrera in ga kot Boga častijo. Delavci, odprite svoje oči in pogledjte dobro, zakaj zabavljajo proti duhovščini in zakaj si ne drznejo zabavljati proti judom in kapitalistom, pijavkam delavske krvi? Zakaj se ne drznejo ziniti proti Rothschildu, katerega obresti znašajo več v eni sekundi, kakor tvoja tedenska plača? Proti takim se ne upajo črhniti, ker so od njih odvisni in plačani, da zatirajo delavstvo, ker njim ni za blagor delavstva, njim je samo za to, da bi uničili ono, kar mora biti poštenemu kristjanu najsvetejše na svetu, v popotovanju proti večnosti, krščansko ime in krščanska vera. Torej, kaj so si mislile rdeče bande, to naši somišljeniki vedo sami dobro, zato svetujemo rdečkarjem, naj kar čisto pri miru pustijo ajmohtarje in naj rajši svoje voditelje v red denejo, da jih ne bodo za nos vodili. Kaj je pa

delavec? Delavec je suženj kapitalista, kateri mu izsesava telesne moči, kadar je pa popolnoma izsesan, ga pa pošlje mesto v pokoj, v zgodnji grob. Torej delavec, kateri je izpostavljen na prostem dežju, vsem vetrovom, po zimi snegu, mrazu, kateri je suh kruh za kosilo ali pa še tega ne, iz takega ubogega trpina, ki si krvavo služi svoj skromni kruh, in takega naj bi rdeči petelini izživljali. Ako je vaš želedec poln, pustite nas v miru in ne bite nas s kolom po glavi. Tukaj se vidi, kaki prijatelji delavstva ste! Kaj se vedno hlinite, saj je rdeča hinavščina že na dan prišla! Zadnji čas je, da napravimo enkrat za vselej kanec vašemu preziranju. Čas nas kliče k svobodi, ne nazaj k tlaki, torej tovariši, le urno na delo, da pridemo tem prej do svojih zaželenih ciljev in napravimo konec rdeči hinavščini. Tovariši, na delo, čas je tu! Živela Prometna zveza! Zdravi! — Kraški čuk.

Vročekrven soci. V Kufsteinu je 24. t. m. prišel v kolodvorsko restavracijo strojevodja Zöhrer. Ko je tam zagledal kršč. soc. »Tiroler Anzeiger«, je vzrotil kot bik in zahteval od natakara, naj list takoj odnese. Dobro! Kaj ko bi mi vračali milo z dragim in tudi mi zahtevali, da imajo v lokalih, v katere zahajamo, katere torej podpiramo, naše glasilo »Našo Moč«? Mislimo, da imamo iste pravice kot socialisti, ker imamo tudi iste dolžnosti, da plačujemo.

Listnica uredništva. Ker dobivamo večkrat dopise, ki so pisani na obeh straneh lista, zato prosimo vse gg. dopisnike, da naj pišejo **samo na eno stran**, ker je treba sicer dopis prepisati, kar vzame mnogo časa. Prihodnjič gredo vsi na dve strani pisani dopisi — v koš. — Druge gospode prosimo potrpljenja. Pride vse na vrsto.

Kaj pomaga dobra kuha,
Če si bolnega trebuha!
Na želodcu ni bolan

Ta, ki vživa

Najboljše krepčilo želodca!

Sladki in grenki.

Ljudska kakovost liter K 2-40.

Kabinetna kakovost " " 4-80.

Naslov za naročila: „FLORIAN“, Ljubljana.

Postavno varovano.

A. ŽIBERT
LJUBLJANA
PREŠERNOVA ULICA
PRIPOROČA SVOJO VELIKO
ZALOGO ČEVLJEV
DOMAČEGA IZDELKA.

**Veliki nakup zniža ceno
Veliki promet
omogoči veliki nakup**

Vsled tega gledam edino na veliki promet in prodajam blago po najnižjih cenah. Ne visoke cene, ampak veliki promet je moj dobiček, ker se blago hitreje proda, sifranka je zadovoljna ker sveže blago po ceni kupi. Pri nakupu manufakturnega (gvaninega) blaga dobi se za moške ali ženske fino ali prosto blagovolite se poslužiti tverdke

R. Miklauc

**Ljubljana, Stritarjeva (Špi-
falska) ulica 5, to je glavna
trgovina. Podružnice tverdke
so: Pri Škofu, Pogačarjev
trg (Sadni trg) v veliki mestni
hiši Pri Miklavžu, Medena**

ulica

V vseh teh trgovinah se bode-
te prepričali v veliki zalogi blaga
vseh vrst v nizkih cenah in pri-
jazni postrežbi

**Pazite natančno na
imenovane tverdke!**

Na deželo se pošiljajo
vzorci pošilne prosto

Velika zaloga! Nizke cene!

Radi velike zaloge znatno znižane cene!!!

Ugodna prilika za nakup: vezenin, pri-
četih in izvršenih žen. ročnih del, idrijskih
čipk, vstavkov, svile, volne, bombaže i. t. d.

Velika izbira drobnega in modnega blaga:
rokavic, nogavic, ovratnikov, kravat i. t. d.
Predtisk in vezenje monegramov ter drugih risb.
- Primerna darila za godove in druge prilike -

Priporoča se z velespoštovanjem

FR. MERSOL, Ljubljana, Mestni trg 18.

Pozor slov. delavska društva!

Kupujte svoje potrebščine pri znani in pri-
poročljivi domači manufakturni trgovini

JANKO ČEŠNIK

(pri češniku)

LJUBLJANA

Lingarjeva ulica - Stritarjeva ulica

v kateri dobite vedno v veliki izbiri naj-
novejše blago za ženske in moška oblačila.

Postrežba počtvena in zanesljiva.
Cene najnižje.

Edina in najkrajša črta v Ameriko!

Samo
6 dni!

Samo
6 dni!

HAVRE NEW-YORK

francoska prekmorska družba.

Veljavne vozne liste (šifkarte) za francosko linjo
čez Havre, ter liste za povratek iz Amerike
v domovino in brezplačna pojasnila, daje samo

ED. SMARDA

oblastveno potrjena potovalna pisarna v Ljubljani,
Dunajska cesta št. 18 v novi hiši »KMETSKA
POSJOJILNICE« nasproti gostilne pri »FIGOVCU«.

Gričar & Mejač

:: Ljubljana ::

Prešernova ulica št. 9

**priporočata svojo največjo
zalogo izgotovljenih oblek za
gospode, dečke in otroke**

:: novosti ::

v konfekciji za dame

Lekarna „PRI KRONI“ Mr. Ph. BOHINCA

v Ljubljani, na vogalu Bleiweisove in Rimske ceste

priporoča sledeča zdravila:

Balzam proti želodčnim bole-
činam, steklenica 20 vin., 6 ste-
klenic 1 krono.
Kaplje za želodec, izvrstno,
krepilno in slast do jedi po-
spešujoče sredstvo, steklenica
40 vin., 6 steklenic 2 kroni.
Kaplje zoper želodčni krč,
steklenica 50 vin., 6 steklenic
2 kroni 50 vin.
Kaplje proti zobobolu, ste-
klenica 20 vin.
Mazilo zoper pege, lonček 1 K.
Obliž za kurja očesa, brada-
vice in trdo kožo, mala škati-
ljica 50 vin., večja 1 K 20 vin.
Odvajalne kroglice, škatiljica
80 vin.
Posipalni prašek, proti ognji-
vanju otrok in proti potenju
nog, škatiljica 50 vin., 6 škati-
ljic 2 kroni 50 vin.
Protinski cvet, proti trganju po
udih, steklenica 1 krono.
Ribje olje, steklenica 1 krono.
Salicilni kolodij za odstranitev
kurjih oči, bradavic in trde
kože, steklenica 70 vin.
Tinktura za želodec, odva-
jalno, krepilno in slast po-
spešujoče sredstvo, steklenica 30
vin., 6 steklenic 1 krono.
Tinktura za lase, steklenica 1 K.
Trpotčev sok, izvrstno pri-
moček proti kašlju stekl. 1 K.
Železnato vino, steklenica 3
kroni 60 vin., in 4 krono 80 vin.
Železnate kroglice, proti ble-
dici (Bleichsucht) mala škati-
ljica 70 vin., velika 1 krono 60 vin.

Matej Orehek :: Ljubljana

prodajalna v lastni hiši Kolodvorska ulica 26

Največja izbira raznovrstnega blaga kot:
izgotovljenih oblek domačega izdelka,
velika izbira klobukov in čepic, vseh
velikosti obuvala, perila, ovratnic, kov-
čkov za izseljence, srebrnih ur in ve-
rižic in vseh galanterijskih predmetov priporočam

50% prihranite

stroškov v gospodinjstvu na mleku, sladkorju
in kavi; **kri, moč, zdravje** dosežete
in ohranite, ako pijete

SLADIN

Kdor se hoče o tem prepričati, dobi vsak
knjižico brezplačno

v lekarni Trnkóczy zraven rotovža v Ljubljani
ali po pošti, vsak, kdor po njo piše.

Najboljša, najsigurnejša prilika za štedenje!

Denarni promet v l. 1908
čez 72 milijonov K.

Lastna glavica kron 420.537.92

Stanje vlog
čez 20 milijonov K.

LJUDSKA POSOJILNICA

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

Miklošičeva cesta 8, pritličje v lastni hiši nasproti hotela „Union“ za franč. cerkvijo

prejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. ure 4¹/₂ 0⁰ brez kakega odbitka, tako da prejme vložnik
zjutraj do 1. ure popoldan ter jih obrestuje po 4¹/₂ 0⁰ od vsakih 100 kron čistih 4.50 na leto.
Hranilne knjižice se sprejemajo kot gotov denar, ne da bi se njih obrestovanje kaj prekinilo. Za nalaganje
po pošti so poštno-hranilnične položnice na razpolaganje.

Dr. Ivan Sušteršič, predsed. Josip Šiška, stolni kanonik, podpred. Odborniki: Anton Belec, posest.,
podj. in trg. v St. Vidu n. L. Fran Povše, vodja, graščak, drž. in dež. posl. Anton Kobl, posest. in trg.
Breg p. B. Karol Kauschegg, veleposest. v Ljubljani. Matija Kolar, stolni dekan v Ljubljani. Ivan Kregar,
svetnik trg. in obrt. zbor. in hišni posest. v Ljubljani. Fran Leskovic, hišni posest. in blag. »Ljudske posojil.«,
Ivan Pollak ml., tov., Karol Pollak, tov. in posestnik v Ljubljani. Gregor Šlibar, župnik na Rudniku.

Uzajemno podporno društvo v Ljubljani

Kongresni trg št. 19 reg. zadruga z om. por. Kongresni trg št. 19
sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. do
12. ure po 4³/₄ 0⁰, to je: daje za 200 kron 9 kron
30 vinarjev na leto.

Druge hranilne knjižice se sprejemajo kot gotov
denar, ne da bi se njih obrestovanje prekinilo.

Rentni davek plača hranilnica sama. Najsigurnejša prilika za štedenje.

Kanonik A. Kalan l. r., Kanonik A. Sušnik l. r.,
predsednik, podpredsednik.

Ivan Jax in sin v Ljubljani

Dunajska cesta št. 17

priporočata svojo bogate zalogo ::

vozni koles

Šivalni stroji za redbine in obrt

